

УДК: 338.48:477

**ТРАНСПОРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛADOVA РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ
TRANSPORT SERVICE AS A COMPONENT OF THE TOURISM
INDUSTRY DEVELOPMENT OF UKRAINE**

*д. е.н., проф. О.А. Сущенко,
к.е.н, доц. Г.М. Брусільцева, к.н.д.у., доц. О.О. Ахмедова*
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (м. Харків)
Dr. in Economics O.A. Sushchenko, PhD in Economics H.M. Brusiltseva,
PhD in Public Administration O.O. Akhmedova
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Kharkiv)

Сфера туризму пов'язана з діяльністю більш ніж 50 галузей, в цілому розвиток яких сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, диверсифікації економіки, збереженню і розвитку культурного та природного потенціалу, а також підвищує рівень інноваційності національної економіки, сприяє гармонізації відносин між різними країнами. Так, за даними Всесвітнього економічного форуму у 2017 році вклад сфери туризму склав близько 7,6 трлн. дол., що становить 10,2% ВВП, зростання міжнародних туристичних потоків дозволило створити 292 млн. робочих місць. В Україні у 2017 році галузь туризму та суміжні з нею галузі поповнили бюджет на 40 млрд. грн., що становить тільки 1,5 % ВВП.

Результати багатьох досліджень вказують на те, що в структурі вартості туристичного продукту значна частка належить такій складовій, як транспортна послуга. За даними багатьох публікацій вартість транспортних послуг може сягати 60 % і більше від вартості туристичного продукту. Роль транспорту в розвитку туризму є безумовною, про що свідчать результати досліджень багатьох вчених.

Котельнікова В.Є. (2014) відзначила, що транспорт стає не тільки засобом пересування, забезпеченням доступності туристських ресурсів, фактором розвитку галузі, а й набуває властивості функції туристського ресурсу, аттрактора. Page S. (2009) зазначав, що перевезення є одним з найважливіших факторів, що сприяє успіху компаній індустрії туризму. Згідно Lamb and Davidson (1996), транспортування має вирішальне значення в індустрії туризму, оскільки безпосередньо пов'язує постачання (виробництво) і попит (ринок). Lohmann, G. and D. G. Pearce (2012) стверджували, що зростання туризму тісно пов'язане із досягненнями в галузі транспортних технологій, які поступово полегшують доступ між ринками та напрямками в усьому світі.

Фактор транспорту враховується також при розрахунку глобального індексу конкурентоспроможності (GCI), оцінки конкурентоспроможності туризму (TTCI), який містить 2 групи показників розвитку транспортної

інфраструктури, а саме, інфраструктуру авіаційного транспорту та наземного транспорту. Аналізуючи рівень розвитку транспортної інфраструктури відповідно до рейтингів конкурентоспроможності слід сказати, що у 2017 році Україна знаходилась на 79 місці за рівнем розвитку інфраструктури авіаційного транспорту та на 81 місці за рівнем розвитку інфраструктури наземного транспорту. Головними факторами, що негативно вплинули на рівень розвитку транспортної інфраструктури, були якість повітряної транспортної інфраструктури (102 позиція), щільність повітряного руху (117 позиція), якість доріг (132 позиція).

Важливим показником є попит на транспортні послуги, що виражається у кількості перевезених пасажирів. На протязі останніх років в Україні спостерігається загальна тенденція скорочення ринку пасажироперевезень практично за усіма видами транспорту. Окремі позитивні зрушення спостерігаються в сфері повітряного транспорту. Основним видом транспорту в Україні, який користується попитом у споживачів є автомобільний, тоді як у світі спостерігається зовсім інша ситуація. Так, за даними ЮНВТО у 2017 році трохи більше половини всіх відвідувачів прибули до місця призначення повітряним транспортом (57%), решта (45%) прибули наземним транспортом – автомобільним (37%), залізничним (2%), водним (4%). В останній час розвиток повітряного транспорту відбувався більш швидкими темпами, ніж наземний транспорт, тому частка повітряного транспорту поступово зростає.

На сьогодні транспортна галузь в цілому задовольняє лише основні потреби населення та економіки в перевезеннях за обсягом, але не за якістю, що створює значні перешкоди розвитку внутрішнього туризму. Сучасний стан транспортної галузі не повною мірою відповідає вимогам ефективної реалізації євроінтеграційного курсу України та інтеграції національної транспортної мережі в Транс'європейську транспортну мережу.

Відповідно до угоди про асоціацію з ЄС, необхідним є збільшення ефективності та конкурентоспроможності транспортної галузі, передусім за рахунок вдосконалення правового механізму державно-приватного партнерства, посилення взаємодії між державним та приватним сектором, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, проведення необхідних реформ шляхом скоординованих ініціатив державної політики. Реалізація відповідних заходів повинна забезпечити міцну основу сталого розвитку транспортної галузі та створення вільного та конкурентного ринку туристичних послуг.

[1] Котельникова В. Е. Управление развитием услуг транспортной инфраструктуры туризма [Электронный ресурс] / В. Е. Котельникова. – 2014. – Режим доступа: [http:// www.guu.ru](http://www.guu.ru).

[2] Page, Stephen. 2009. *Transport and Tourism: Global Perspectives*. Harlow: Pearson Prentice Hall.

[3] Lamb, Barbara, and Sally Davidson. 1996. "Tourism and Transportation in Ontario, Canada: A Vital Link." In *Practicing Responsible Tourism: International Case Studies in Tourism Planning, Policy and Development*. John Wiley and Sons.

[4] Lohmann, G. and D. G. Pearce (2012). "Tourism and transport relationships: the suppliers' perspective in gateway destinations in New Zealand." *Asia Pacific Journal of Tourism Research* 17(1): 14-29.